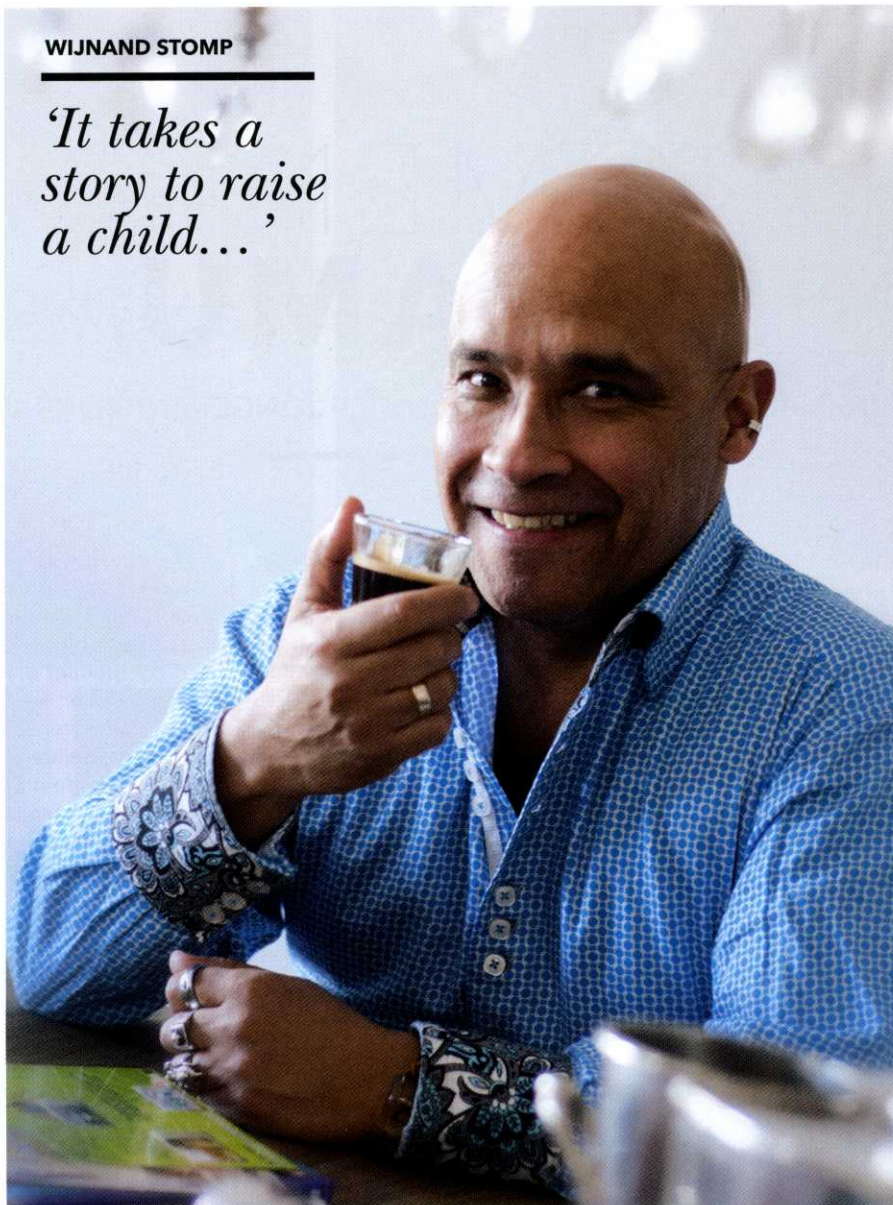

WIJNAND STOMP

'It takes a story to raise a child...'

VEREENZELVIGD MET DE SPIN ANANSI

Om Wijnand Stomp kun je niet heen. Hij is *Mister Anansi*, verteller van volksverhalen. Overal en nergens treedt hij op, in binnen- en buitenland, van hier tot Ghana, van China tot de Verenigde Staten, van het Caribische gebied en weer terug.

Zijn kleurrijke afkomst speelt een grote rol in zijn vertellingen. Hij creëert en speelt al meer dan 25 jaar voorstellingen over de spin *Anansi* waarmee hij zich vereenzelvigd heeft. 🎵 // PO // AUTEUR: PAUL ROOYACKERS

Wijnand Stomp wordt geboren uit een Hollandse moeder en een Antilliaanse vader. Op twaalfjarige leeftijd verhuist hij van het warme Caribische gebied naar het kikkerlandje Nederland en komt terecht in Groningen. Na de middelbare school aldaar - zijn grote stimulator is zijn docent Nederlands Ton Meijer - komt hij terecht in bands en gaat hij als diskjockey aan het werk. Een selfmade man die zichzelf omvormt tot cabaretier, nadat hij de wereld van de popmuziek in Groningen heeft leren kennen. Hij gaat aan het werk zonder theateropleiding. Op Terschelling programmeert hij muzikale theateravonden, een voorloper van het Oerolfestival. Hij is daar een pratende dj. Op de *Mikojel*-opleiding bij Middeloo specialiseert hij zich in drama en komt zo terecht in het westen, bij buurtcentrum *B.O.C. Buitenveldert*. Hij loopt stage bij *Circus Elleboog*, doet trainingen in binnen- en buitenland en werkt een eigen theatrale vertelvorm uit die hij *Stand up Storytelling* noemt.

WERELDTHEATER

Vanzelfsprekend staat Stomp in het recent gepubliceerde boek *Wereldtheater*, een uitgave van *International Theatre & Film Books*, Amsterdam. Emile Schra, schrijver van dit zeer uitgebreide handboek, noemt Stomp daar *Mister Anansi*, de bekendste theatrale meestersverteller die zich de verhalen over de spin *Anansi* eigen heeft gemaakt. Er zijn honderden verhalen over *Anansi* in omloop en Stomp is daar één van de 'veroorzakers' van. Hij bedenkt continu, ook samen met kinderen (zie *KRO Kindertijd, Verhalen maken met Wijnand Stomp*), nieuwe verhalen die vervolgens verder te volgen zijn via zijn website. Stomp is niet een gewone theatermaker. Hij maakt gebruik van fysiek theater. Zijn vertellingen spelen zich niet af in een oude stoel. Iedere zin in het verhaal wordt verklankt en bewogen: hij transformeert in een tijger of een ander dier als het verhaal die wending neemt.

Foto's: Ursula van de Bunte

'Met humor, aanstekelijke ondeugd en een tikkeltje wijsheid weet Stomp jong en oud te boeien,' aldus een recensie over de verteller. Verhalen vertellen is volgens Stomp 'een permanente aanwezigheid van geluiden, gebaren en taal mixen tot een spannende vorm.' Typerend is dan ook dat toen hij eens in een bibliotheek vroeg of de bibliothecaresse een verhaal kon vertellen, zij hem meldde dat zij alleen maar de boeken rubriceerde, wegzette of eventueel kon aangeven. Stomp: 'Een verkoper in een winkel weet wat hij verkoopt en handelt daarnaar. Dat geldt ook voor een bibliothecaris of een onderwijzer. Zo iemand heeft een voorbeeldfunctie en zou op zijn minst les hebben moeten gehad in zichzelf presenteren en verhalen vertellen.' Een kunst op zich natuurlijk, maar in een wereld waarbij jezelf presenteren essentieel is, is het een basis die zeker bij zulke beroepsgroepen ontwikkeld zou moeten worden. Geen wonder dat Stomp workshops aanbiedt, waardoor een onderwijzer zichzelf leert te presenteren en een verhaal niet meer vertelt vanuit een stoel, maar een vormgever van zijn eigen gedachten wordt. Het boek *Wereldtheater* bevat overigens ook een DVD met talloze fragmenten, waaronder fragmenten van *Mister Anansi*, zodat de leek een idee krijgt wat het wereldtheater precies omvat. Het boek neemt de lezer mee op reis en geeft een goed overzicht van de vertelculturen die er bestaan en nog steeds doorgegeven worden in allerlei landen, van Ghana, Turkije, Suriname, Indonesië, India, China en Japan. Emile Schra werkte er vele jaren aan en plaatste de zes theatertradities in een nieuw perspectief. *Wereldtheater* moet de interesse wekken voor de andere wereldculturen. Terecht is Stomp daarbij benoemd tot ambassadeur van het volksverhaal en specifiek de verhalen over *Anansi*.

ANANSI

Voor een doorsnee Nederlander zegt een verhaal over een spin natuurlijk niets. Wat is het dat over de hele wereld toch de verhalen over de spin *Anansi* wijdverbreid zijn en overal gehoord willen worden? Dat heeft te maken met het archetype dat *Anansi* is, ondeugend, dwars en tijdloos. *Anansi* is het prototype dat wij in Nederland vergelijkenderwijs ook kennen van de verhalen van Annie M. G. Schmidt. Zij bedacht onder andere *Floddertje*, een eigenwijs kind dat allerlei avonturen beleeft. Stomp heeft dan ook niet zomaar deze verhalen als uitgangspunt genomen voor een van zijn vele voorstellingen die hij de laatste dertig jaar maakte. Stomp is een kids comedian die allerlei invloeden kan mengen en toch zijn roots niet hoeft te verloochenen. De basis is altijd het oorspronkelijke verhaal van waaruit hij de magie kan opbouwen en uitbeelden tot een spannende vertelling. Er is niets zo vluchtig als een verhaal. Daarom heeft ook Stomp een constante drang om verhalen te koesteren en vast te leggen in boekvorm. *Uitgeverij Holland* gaf daarom een boek van hem uit over de spin *Anansi*:

Mister Anansi leert de wereld lachen. Stomp kwam een regisseur tegen die hem *Anansi* noemde: een verteller wordt zijn beeld. De betekenis van de Afrikaanse spinsels steekt Stomp in steeds meer uitdijende wereldverhalen: hij vertelt over zijn roots, reist met zijn verhalen mee. Zijn leven is dat van een nomade die zijn verhalen altijd bij zich heeft en ze daarom overal kwijt kan. En is dat ook niet het verhaal van de slaaf die van het Afrikaanse land op weinig flatteuze wijze de wereldzee moest oversteken en vervolgens zijn leven weer oppakte en met heimwee zijn land levend hield middels vertellingen? Stomp is bezig een documentaire te maken over *De kracht van het verhaal*. In allerlei landen gaat hij, filmisch, op zoek naar verhalen, naar de oorsprong van het verhaal. Eind 2013 wordt de documentaire vertoond. Vanaf het oude slavenhuis in Ghana, via Curaçao naar Zeeland zal Stomp in de huid kruipen van de reiziger en zal zijn alter ego die oude reis opnieuw maken.

TIPS VOOR DOCENTEN

Stomp wilde, toen hij jonger was, worden als Bill Cosby, een verteller en iemand die sprak met kinderen alsof het zijn eigen kinderen betrof. Cosby was een inspiratiebron. In zeven steden zag hij voor het programma *KRO Kindertijd* kinderen die dezelfde dag een verhaal bedachten, dat vervolgens opgenomen werd en uitgezonden. Basisscholen kunnen een dergelijke serie als stimulans gebruiken om weer terug te gaan naar de basis van het vertellen en praten met kinderen. Welk verhaal haal je uit een kind in plaats van er een in te stoppen? 'Op de PABO is het leren vertellen geen vak meer,' zegt Stomp. Leesbevordering is niet iemand confronteren met alleen maar letters. Stomp vertelt over hoe hij een boek introduceert: 'Je vertelt over dingen uit het boek, waardoor iemand het boek moet gaan lezen. Dat is iets anders dan alleen maar te zeggen: 'Dit is een goed boek.' Noem aspecten die je hebben geraakt.' Stomp noemt de compassie uit het boek. Citaat van een oude Afrikaan, aldus Stomp: 'It takes a story to raise a child...' ❖

NIEUWSGIERIG GEWORDEN?

www.anansiworldwideweb.net, www.verteltheater.nl

Wijnand Stomp, *Mister Anansi leert de wereld lachen*, Uitgeverij Holland, Haarlem 2010, 128 pagina's, ISBN 9789025111168, Prijs: € 9,95

Emile Schra en Margriet Jansen, *Wereldtheater*, Emile Schra, International Theatre & Film Books, Amsterdam 2012, 205 pagina's, ISBN 9789064037733, Prijs: € 24,50

Emile Schra en Margriet Jansen, *Wereldtheater werkboek*, Emile Schra, International Theatre & Film Books, Amsterdam 2012, 96 pagina's, ISBN 9789064037825, Prijs: € 9,95